

Posudek bakalářské práce Anastázie Pokotilové.

Téma: Negativní aspekty lidské povahy v ruských přirovnáních.

Bakalářská práce, jejichž předmětem je zkoumání frazeologismů, zvláště v konfrontaci s jiným jazykem (snad by tento závažný aspekt měl být zahrnut již v samotném názvu práce), je téma velice zajímavé a, zvláště pro nerodilé mluvčí, v mnohém inspirující. Autorka si navíc vybrala skupinu frazeologismů, které zacilují a popisují negativní lidské vlastnosti a jejich projevy, což je samo o sobě látka velmi atraktivní.

Samotné analýze jednotlivých frazeologických jednotek předchází teoretický úvod, ve kterém autorka vymezuje předmět, materiál, metodu a cíl své práce (str. 9). Vědoma si obtíží, s kterými se může setkat, i rozporů, které dosud nebyly překonány v oblasti frazeologie, jasně formuluje metodu a přiklání se k tezím, v souladu s kterými bude nadále postupovat (str. 9 – 11). Ocenění také zasluhuje výběr aktuální literatury, ve které jsou hojně zastoupeny práce z konce 20. a počátku 21. století, což je snad zárukou, že zkoumané frazeologické jednotky budou sledovány na pozadí dosud živé jazykové situace.

Na straně 13 pak začíná samotná sémanticko-strukturální analýza jednotlivých frazeologických jednotek, při níž je zohledněna i etymologie daného frazeologismu, jeho kontextové zapojení a jednotka je porovnána v rusko – českém plánu. Autorka v této části nejprve provedla tematické rozdělení frazeologických jednotek (глупость – str. 13 – 23, пьянство – str. 24 – 36 a страх и трусость – str. 37 – 50). Pak se již věnuje analýze jednotlivých frazeologismů, kdy uvádí jejich význam, etymologii, užití a nakonec uvádí české ekvivalenty. Celkové provedení jednotlivých „hesel“ je velmi pečlivé, jediné co mohu namítat je posun, který alespoň já pocítuji, v případě některých českých ekvivalentů (např. „je dutý jako bambus“ – domnívám se, že daný frazeologismus nemusí hodnotit celkově mentální kvality osoby, ale může se vztahovat k jednomu, konkrétnímu případu; stejně tak „má dubovou palici“ – i, a to především, o člověku tvrdohlavém). Každá jednotlivá část obsahuje dílčí závěry, které přinášejí zajímavé postřehy (například na straně 37, kde se autorka věnuje etymologii českého obratu „být na mol“, nebo etymologii českého výrazu „holandr“) a vývody. V souvislosti s autorčiným tvrzením: „...замечается ‚сдвиг‘ в семантике (к общему значению ‚глупость‘ прибавляются определенные характеристики поведения/характера животных).“ na str. 23, bych se ji ráda zeptala, zda se zabývala například i otázkou, zda je tento posun důsledkem či následkem fungování frazeologismů v jazyce? Má další otázka se pak týká synonym slovesa напиток, které na straně 35 uvádí a která se podle jejích slov vyskytují v ruských frazeologismech. Mohla by autorka říci, co je

podle ní příčinou této bohatší frazeologické synonymie oproti češtině? Má poslední otázka, či spíše námitka se týká závěru (str. 50), ve kterém autorka stručně konstatuje frekvenci výskytu frazeologismů v korpusu. Mohla by autorka říci, zda a do jaké míry pracovala s korpusem (ruským i českým), a pokud ano (o čemž svědčí bibliografie), jaké výsledky tato práce přinesla? Domnívám se, že pro sledování tohoto druhu, které ve své práci provádí Pokotilová, je práce s korpusem, a tedy i živým jazykem, velmi přínosná, neboť nám může dát přesnější představu o „životaschopnosti“ těchto frazeologických jednotek jak v projevech mluvených, tak písemných. Rovněž se domnívám, že by výsledky korpusového sledování byly pro práci přínosné.

Pokotilové bakalářská práce je celkově velmi promyšleně strukturovaná, pečlivě formálně i jazykově zpracovaná a, jak uvádím výše, přináší mnoho zajímavých poznatků a závěrů. Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně.


Mgr. Jana Kitzlerová Ph.D.

V Praze 10.8.2010